

De més drets sense febles.
De més febles sense drets.
Los drets individuals son
Imprescriptibles, Inalienables
e Inarrendables. *
Legislar la Llibertat heu
pretent de garantir, en com-
estre tenent contra ella. *
La llibertat propia amb ella
absent comença la llibertat
ajena. Ha lliet, donchs, el
individu per tot lo que no
perjudica a un altre. *
La resignació que produeix
los religions no es més que
la fórmula del engany ab
que's preté perpetuar la in-
justicia social en lo mon. *
Los religions son causes
d'aborris que vichen de la
estafa d'admetre capitulo en
la terra, assegurant pagar
avencos interessos al cel.

PERIÒDICH POLITICH VERMELL

LA TRAMONTANA
defensa los principios libe-
rales más avanzados, como
el sufragio de cap a-bajo. *
La TRAMONTANA es con-
religiosa de todas las re-
ligiones, porque todas son
iguales de dolencia y de-
prezivas para la dignidad y
la inteligencia humana. *
La TRAMONTANA en politica
defensa siempre el más ad-
vanzado contra los necesari-
os, y sosté la necesidad
d'una gran reforma social
que transforme l'assos de
ser del productor, avay
supeditat al capitalisme. *
La TRAMONTANA no está
atendida a cap partit, servet
los intereses generales de la
llibertat sense compromisos
ni preocupaciones de costós.

La salut del poble
es la suprema llei

La TRAMONTANA es lo periòdic que 's publica en idioma catalá
més avansat en ideas politicas, religioses y d' economia social.

Lo Treball es
primera necessitat

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Kaponya, 1 peseta trimestre.— Extranjer, 2
Las suscripciones se pagan por adelantado

ADMINISTRACIÓ: carrer de Ponent, 1, 1.º: BARCELONA

Pels pagos s'afecten libranças del Giro Móvil, lletres de fecció cobre
y sellos de 15 céntims. No s'admeten libranças especials de periòdichs

PREUS DE VENTA

Número solt, 5 céntims.— 30 exemplars, 1 pta.
Surit a llum puntualment cada diadumna

ACTUALITATS

Resultats immediats de la política
conservadora-auténtica-tirànica;
los que vindrán després farán la crítica
de sa escola sintética-barbàrica.

Si ni un altre ho saben, aquí tenen aquestes quatre ratlles de motlle per poderen enterar millor.

Aquí que se vol tot se processa. Un que en del seu dret vol cobrar un lloguer de casa que se li deu, i si no pagaresi treu la terrina del llogater al carrer, se el processa, se l'condemna a mesos de presó, se li aplica una forta multa i l'pagu de les costes sumariats. Aquí un que per un acte caritatiu i humanitari recull una criatura perduda i abandonada pels carrers, al no s'espera se l'processa. Aquí un, segons de qui s'atreu; però res tractant de tot un senyor d'alta i concejala, per criminal que siga i fet, ni molt menys fer un dia de broma, per més que la bromada siga pesada. Aquí per poca cosa's processa a un desgraciad pare de família, i en una de levita ni se la amolesta, ni amonesta, ni se l'recorre, ni se l'processa, ni res, i tot se fa per bromes i per capritxes, i qui ganega ja ha rebut.

«És atzé impericiliats avors i rasta senciá!» I son aquestos los enganats ribots que blossanen certes autoritats!

Que vingis Deu, ó'l Diable i que ho digu.
Mil gracias y dispensa de tanta molestia.

C. R.

Vilaver 22 Febrer de 1895.

Agredit company: ¡Y quina desgracia més fatal la que se ha posat a sobre dels telégrafs de aquesta parroquia! Ara diuhem si'l burro negre tocará girandó en busca de negoci ó millor piassa.

Per atzé no'm s'abia explicar jo de lo que venia que en la majoria de les ovelles ja en quatre dies que no fan més que rodollejar, estirar-se, capa de qui sapia i altres postures per l'istú, que veia, casi que feya pensar que no's tracés de algun robu ó crim.

L'altre dia varieg sentirme tres ó quatre en un rodolle que feyan llástima; una d'elles digué ¡cón ho farém ara sense aquest bon home, tan guapet que es, tan bondós, tan amich de fer levors, i tan acomodad!

Donchs si tanta desgracia creña aquest sach de carbó ab la seva marxa, segons m'han contat se vindrà un altre que ja ho calmerá tot, porque diuhem que ni en guapo, ni en gran y gros, ni per consolar las ovelles, no hi pot arribar may lo Jusupet de las botinas.

Vaja, no desesperen, ovelles, que'l que vindrá diuhem que es un brau de molts llurats y que promet molt.

Jo feig un par pícador.

REBENTA-TÁLERA.

Vilassar de Dalt 22 Febrer de 1895.

Estimat company: Llegi en lo vostre periódich de la setmana passada una carta dirigida á una societat anomenada *La Estrella*, referéncia al acte després que ha comés la Junta: está com bé, però lo que no está molt bé es alló que diu dels socis que's diuhem adelantats, perquè sémpa y entengui que los que ell enomena per adelantats ho son tan com ell ó més. Dich així perquè si aquest company hagués fet lo que dehia, es comets de escriure haguera vist que's adelantats de *La Estrella* desseguida que varen seique lo fet «van anar á trobar lo redactó» demanant compte del que que havien comés, contestantllos que li reuniria la Junta y li tornaria lo contesta.

Com que la contesta no fou agradable, comensarem á posar lo plan en práctica de recullir firmas pera demanar una reunió pera veure si podien donarnos un vot de censura; tal volta aquest company haguera volgut que haguessin anat á trobar la Junta á casa de punya. Nosaltres estém disposats á anar á casa de punya, però en cosas més interessants y ab lo condició de que ell vinga al davant.

FRANCISCO GONZÁLEZ MESQUIDA.

1895 FEBRER 22

«Carnestoltes! Carnestoltes! fill dels primitius pagans, batjat per los cristians, jo t'aclem per quinze voltas.

Tu, que l'escàndol més brut has donat cada any á Roma, se felicita la bruma.

Y t'ovénia el meu salut.

«Carnestoltes! Tu que seús á la cadira daurada, escolta d'una vegada del pobre poble las veus.

«Carnestoltes! Tu que tens la liturgia d'una mona, sigas ho per una estrova. Y no'm ensenyas las dents.

Tu vares naixer molt fort, del deu Baco ab las comparsas, per governar ab las faras y per sempre ballar tot.

«Carnestoltes! Si ho consentes, ab l'ovénia d'acta distrés, se vinch á sequer no més per aixular als malcontents.

«Carnestoltes! Sech lo rúch vell, nafret y mort de fam, que sab donar algun brau per més que siga perich.

Sech sensa ella un socall que rastrejo per la terra, á qui tota me fan la guerra fins que el ox no'm quenda pell.

Jo sech lo treballador que de morros abia veig y feyna y més feyna feig dia y nit ab molts suhor.

Sech lo tonsto jornalier que ab plús y ab sol treballa, y al li pagon se calla puig que es bestia de lloguer.

Jo se sé, segons m'han dit, que hi ha senyors ríchs y grassos tot menjans á quatre moscos tot alló que fe lo sperit.

Jo ve veig que dita poblets s'importan los mellors fruyts

y que's dragan crus y cuyts los líops á los cordres.

Ab pagu de tots mena se crucina al pagó, fins que no li queda res, ni lo llana de la eskena.

Y'l pobre que dels jornals ha de treure companya, sols pot menjar pa y farrajé sens condició més que mena.

Y no parlo d'aquell que n'és casat y té criatures que pesa ab esclavituds de monjats, quan no té.

«Carnestoltes! donchs aixó es lo que passu every dia y si ve una mala dia, cap al clou sens remissió.

Jo treballa per aquella que dia y nit fan lo gos, ab lo butxacó llustrat y ben replens los budells.

Jo treballa per la gloria dels que no pagan consens; al mortu me donan fum ó be'm pesan per la gloria.

«Carnestoltes! Jo tot F any me desfrens ab la miseria, y lo temps que hi ha molta esteria tancu la porta sens penya.

«Carnestoltes! No'm pots fer per quatre dias lo partibus arqueolíst!

J. FERRANDES.

Pera saldar lo déficit dels presupuestos, un diputat ministerial ha dit que lo millor seria estancar los mistos de cerilla.

Y pera evitar los petarados, un regidor monárquich del Ajuntament de Barcelona, ha dit que lo millor fora demanar al govern que també's declaressin estancadas totas las materias explosives.

«Bonas idees!

Y luego també's podria declarar estancat lo sentit comó.

Que'm sembla que los autors de tan famosos projects no entrarían may al estanch.

ARCALDES COM LO DE MARCHENA SON LOS QUE FAN FALTA A ESPANYA.

Va presentarseli ls pochs dias un comissionat de la Diputació provincial, y cridentlo apart la primera autoritat del poble, va dirli poch més ó menos:

—Vosté ve per quartos y aquí no'n tenim; ab aixó, trihi: ó se'n torna desseguida per allí abont ha vingut, ó s'ixís que surti al carrer rebra una pallissa y l' deixaré en estat de no bellugarse per dias.

Lo comissionat no estigud per brochs, y convenus devant de tanta eloqúencia, li faltó temps per corre á la estació, agafar lo tren y fins espolsarse las sabatas de la pols arplegada de aquell poble.

Si aquest sistema s'apliqués á tots los mecanismes del Estat... ¡quin adelantó!

Los reformistas de Barcelona han fet com qui s' entusiasma ab las projectades economías d'en Romero Robledo, y li han escrit y telegrafat felicító per tots quatre costats precisament quan ell's arrossava per dalt y per baix y per davant y per darrera.

Los reformistas barcelonins, donchs, no han pogut estar més oportuns.

En fer lo gran bunyol del sigle.

A França ls vuyt dies qu'estan sense ministeri, y sembla que costa un ull de la cara'l trobar qui vulga ser ministre en mitj del enredo gubernamental de la vebina nació.

«Ay senyor! Tanta gent que'ns sobra á Espanya que preté ser ministre encara que siga entrant als ministeris per las gatoneas!

Jant as no'ns valen lo vi, be podrián pendrens los aspirants á ministros, que ¡eyl los podriam donar molt berato y guanyanthi molt.

La setmana passada, no sé per quin trenc collis monárquich, va haverhi recepció ó no se

qué al palau real de Madrid, y'ls periódichs de la colla dels satisfets, després de descuirre las encarceradas bellasas y'ls afeminats grans homes que allí assistiren y las carretadas de milions que representavan las joyas en aquella festa exhibidas, nos donaren un petit detall de la fúcticia que allí va *espantarse* en lo següent sustanciós parrafat:

La mesa media 600 píes de largu; los platos servidos fueron cuarenta; y veinte de cocina y veinte de repostería, se desahoraron 1,000 botellas de Riscal, Jerez y Champagne; en la cocina habia cuarenta y cuatro hombres entre cocineros y pinches; los cuarenta platos estaban distribuidos en 400 fuentes, conteniendo, entre otras cosas, 300 kilos de salmón, 200 de solomillo, 200 de lomo y 500 aves, entre ellas 100 chochos.

Ara 'ls infelissos obrers que no tenen feyna y sos fills los demanan pa, poden flayar fort devant de tanta sustancia, per veure si'l poden arreplegar més ab lo nas que ab un cabán.

Que, devant de tanta abundancia, es l'únich dret que's reconelexan las actuals institucions politicas y económicas.

La baixa dels fondos públics porta grans conflictes actualment á la gitana de traficants en valors de paper, y'a conta que aquestos dias hi ha hagut gran marejada á la casa de joch anomenada Bolsa, y que fins ha arribat á punt de rebentar algun peix gros d'aquella timba legal.

Ab motiu de tais empenyas bursátiles, *El Liberal* de Madrid portava un parte telegráfic d'aquesta ciutat que acabava aixís:

Se dice también que varios acreditados banqueros y otras personas de alta posición, corren inminente peligro de suspender sus pagos por falta de papel y escasez de metálico.

Aixó ray, que's passin los pobres á fer de manobre y cobrarán en metálich.

Y continuava'l telegrama:

Se va generalizando la idea entre los contribuyentes de esta de formar una liga de defensa á favor de todas las clases sociales.

«Mentida! La classe obrera ab tot aixó no tan sols s'hi renta las mans, sino que fins s'hi neteja 'ls peus y s'hi fa de cos.

Y acaba la jeremiada telegráfica:

Los que ingresen en ella se negarán á pagar las contribuciones al Gobierno no otras francamente por el castigo de las economías.

«Una huelga burguesa! ¡Horror!

Y encara'ns vindrán dihent que no fructífica la propaganda anarquista!

Un cas verament excepcional está passant á França, que probe fins á quin punt es exemplar la pena de mort.

Un soldat anomenat Gugel va disputar ab lo sargento de sa companyia, y en l'escalament de la disputa va agafar sa carrabina y dispará contra'l sargento, ferintlo.

Se formá'l correspondent concell de guerra, y'l soldat fou condemnat á mort. Mes lo president de la república, tenint en compte 'ls bons antecedenes de Gugel y las circunstancias del fet, comutá la tremenda pena per 20 anys de treball forsat.

Y aquí ve ara la part interessant de la historia.

Al notificar l'indult al soldat, aquest refusá la gracia, dihent que preferia ser fuselat, pena que no deshonrada, á passar 20 anys en un presili que'l deshonrava y l'faria patir molt més.

Y com ningú té dret á augmentar la pena de 48 sentences, va afegir, y jo entench que es molta més pena 20 anys de treball forsat que ser fuselat, declaro que'm considero ab dret á no volguer l'indult é interposo recurs de casació devant del Concell de Estat pera que se serveixi anular l'empleo de la prerogativa presidencial en aquest cas, porque jo anteposo l'honor á la vida.

Y fou interposat lo recurs de casació, que no se sab com se resoldrà, porque no'ns tenen antecedenents sobre un cas igual á aquest.

Y poden anar filosofant nostres moralistas reaccionaris sobre la exemplaritat de la pena de mort.

Dissapte de la setmana passada va haverhi varías desgracias al port d'aquesta ciutat, ocorreguda á bordo del vapor *Joan Forgas*, en lo que quedaren ferits set treballadors de la carga y descarga, dos d'ells de gravetat.

Imports saber que'l tal vapor era nou, que se disposava pel primer viatge, y que quan suc-

chiven les desgràcies a bordo feya molt pocas hores que l' havian benchit.

No vol dir aixó que la benedicció causés las desgràcies, que no som tan simples de caure en los mateixos vicis dels catòlics per la part contraria, sino que ho dihém pera demostrar als talossos que encara creuben en la eficacia de creus y oracions, lo tanto que es tot aixó.

Y per altra part, las desgràcies foren causadas, com sempre, per improvisal dels amos, capatassos ó burgesos, que mentres no 'h costi un ull de la cara una desgràcia d' un obrer, no posarán may remey a aquestos mals.

Occupantse del espermento de projecte de lley contra 'ls petarders, escriu un periódich burges de la vila del os:

La que es una idea muy conservadora y muy practica, es la de declarar en estado excepcional la poblacion donde estallen en una semana dos petardos que no causen victimas.

Sobre todo conociendo la habilidad de nuestra policia.

Y los escarpulos de nuestros gobiernos.

Tapa, no, que la pudo hi té que veure.

Pero la baixa y la alta.

Lo próxim diume-ye, a las 9 de la nit, la Societat Autoooma de Donas de Barcelona donará una vellaia literaria y de propaganda en son local social d. el carrer de Ferlandina, 20, pls primer.

La comisió de socotros als presos de Barcelona ab motiu del darrer aconteiments, nos ha enviat un estat de comptes pels quals resultan 109'06 pessetas d' ingresos por 106'35 de repartidas entre 17 presos i rabó de 6' 25 pessetas a cada un, quedant en caixa un restant de 2'81 pessetas.

A Sans lo dia 19 d' aquest mes fou inscrita al registre civil sense 'l cabussó místich en las aguas fredas de la fe, una filla de Joseph Montomar y Francisca Fornós, posántell 'ls noms de Palmira, Acracia y Soledat.

Havém rebut un escrit de Seraff Tost y Joaquima Matas, que no reproducim per falta de espay y per no ser assumpto de general interés, en lo qual los firmants fan constar que no volen acudir a una cita dintre 'l circol del partit Socialista Obrer de Mataró a ventilar la qüestió del fora que fou de la Societat de Fornera dita ciutat, perquè allí dintre los que 'ls hi cridan serian jutje y part a la vegada; pero si acudirém (diu l' escrit de referencia) a qualssevolis reunió en locals públics abont poguém començar seguidament a cada cárrech que se 'ns faul, com igualment acudiriam devant d' un Jurat d' obrers nomenat per igual per abduas parts que volgués imparcialment esbrinar la conducta d' uns y altres en aquesta qüestió.

CARNAVAL

CÀSBAT AL TOL

Un bromista, com molta n' hi ha stura é un mal mescorot dibhentí aixis, mot per mot, solument per bromar: —Escolta, tú, mamarratxo, poca-solta, cap de tronx, mala-sombra, mil garroas, pastora, totxo, pedatoxo. —Abont vas ab aquest vestit! —Abont vas així, tan mudist! —Qui dimontri t' ha enganayit! —Qui dimontri t' ha enganayit! —Que no veus que pel carrer ab las garroas y posturas sepones las criaturas y per tot fan mal paper: —Que no veus que anant aixis, si trobes algun drapayre sens pensarshi poch ni gayre te veurás en compromi; pues voyente tant perjut desocust y espallayach perilles que t' doli al sach pensenne que estí un drop brut! —Vaja, ves a casa, ves, despallit, que hi guanyarás, y digas als teus papus que no hi tornarás may més. —Apunt d' estar mal vestit, no serveiam per la 'l maula: ni sabo inventar parvula, ni monen un acudist. —Si no vas a la non-non posse 'l ranyandó, que se tarti! —Si 't paguem! —Don te 'n guarri la es hora d' agañi 'l soe.

—Si no hi vas rebirà molt drop!... Venien prompte a la casa y treure aqueles carretas, pues aixis sembles loq. —Que l'asp cambio ab prendas tales ho crech be, y es de rabó, pues loqch, com ara jo, feya paria als animals.

Tal contasté 'l mesacorot dia y serio al anoyor bromista, que ab cara estrada y trista girá cúa anya di un mot.

L. MILLA.

—Sabria dirme algun pladós feligrés dels que van a missa á casa Maria del Mar d' aquesta ciutat, qué passá en dita casa lo darrer dissapte allá a las 10 del matí?

—Es veritat que dibhente la missa al altar del Carme, per haverse diestret lo noy que la ajudava, lo sacerdot celebrant li clavá tal bofetada que 'l feu anar de tomballons pel peu del altar?

—Al qui me 'n dongui noticia exacta li regalo una colecció d' indulgencias.

En un dels balls de màscaras donats en lo cassino Colon de Sant Martí va passarne una de molt salada.

Una de las disfressas, ab cert ayre de bona moxa, va engreucar durant tota la nit á un sastre d' aquella vila, y quan 'l engreecat tenia ja lo gatllo al punt de dalt y volia disparar la escopeta pera menjarse la conquista, se treu la bona moxa la careta, y resulta... lo sagristá de la parroquia del Tauler, per més senyas conegut ab lo renom de Vintidós dies.

Valent misticisme será 'l del tal bufu-candelas, quan ha sapigut donar un camelo de tal importancia.

L' home, disfressat ab faldillas tot l' any, á lo menos ha sapigut aprofitarse pel carnaval pera divertirshi.

No tot tenen de ser lletanias y rosaris.

Lo diume-ye y del corrent s' havia de remullar la clepsa á una criatura del barri de casa Eularia, que perteneix a la vila de cal Andreu d' en Palomar. Al entrar la comitiva á casa missa estava la quixalle aprenent lo rosari, y un dels seguldors, com se sab que en aquestos casos se fa gracia, la feu, quan comparegué lo vicjarril acompañat del bufu-candelas, y las emprendu contra aquell company, y després bordá al pare de la criatura, y al tombarse joh sorpresa! las noyas del acompañament s' estavan ribent del mossen Grabiel, qui 's treugé las morrallas desseguidas, dibhentlos que marxessin fora tots aquells que reyan. Y 'l pare de la criatura, indignat, digué: «Ja que 'ns treu á tots jo també m' en vaig, donant la criatura per batejada.» Y joh sans del infern! lo vicjarril saltá com un liop, agarrant lo pare y dibhentli que no ho havia de fer tant fort; y començá a remullar lo bacallá... ¡ay! lo clasiel, pero lo pare del petit no ho volia, havendo de contenir lo capelluch y la llevadora, y per s' 's va deixar convence. Y ja 'l tenim ab la feyna comensada, quan surt dibhent que lo padri no servia porque no sabia prou trucina y no havia confessat, pero jo que la fer la conservació de las garrofas! lo admeté al veure al pare, —que sab abont té la mà dreta,—decidit á emportarven la criatura per inscriurela sols civilment. ¡Vaya de mossen Grabiel! Ell se creya trobar llasta y ab una mica més 'l esquilan.

Lo ruch negre de la Riba empayá l' altre dia tres xicots per haver deixat anar un renech tot disputant.

Ja es cosa lletja que 'ls xicots reneguin. Pero que un ensotatet nos empayti per tals futesas, no es tampoch gayre bonich que diguém.

Los noys tingueren més bonas camax que 'l negre, y á aixó degueron lo lliurarsh de algun pladós manegot.

Lo pepa dels catòlics ha fet saber á sos fills, que s' estigui tant com poguin de demanarll

res per telégrafo, porque valentse d' aquest medi la petició no resulta prou genuinament catòlica.

—Ja ho crech, burrrango! Com tampoch hi resulta 'l viatjar en ferrocarril.

Ni molitas altres cosas propias de personas... avanzadas.

Y ara que hi calch. Si no 's pot utilisar lo telégrafo, cómo ho farem pera demanar á correuyta la benedicció papal per obrir lo forellit del cel als grans personatjes que están a punt de morir?

—Ara sí que m' espanto! Potser d' aquesta feta la meva ánima 'n valdrá de menos.

A Coll de Nargó, poble de la provincia de Lleida, aná a viure un matrimoni que aquí á Barcelona havia tingut per convenient casarse pel civil.

Saber aixó 'l vicjarril del poble y bescantarlos per tot dihent que sols havian contret matrimoni de gos, tot fou hu.

Empiat lo marit aná á trobar lo vicari, y després de molitas rabons concertats que tornarien á casarse pel catòlich.

Pero vesquí que mentres arribava 'l día de la nova ceremonia va sentir lo vicari que 'l matrimoni civilizat contava alguna de las copias que á Barcelona havian sentit del coro La Trompeta, y ¡lavors sí que... ¡fillets de Deu!... va desbordarse aquell sach de veri ab sotana, va desistir de catolicarlos, y pujant al cubell del Esperit sant va enjagar la mística bomba de dir que tots los que vivían ó havian viscut á Barcelona «no tenían ni conducta ni vergonya y tots eran uns deshonrats.» (Textual).

(Aprets, burro! ¡Quin vic... jarril més grol Y no content encara ab totes aquestas triflicas pladosas lo perdons-pecats de Coll de Nargó, comparegué luego ab lo jutje municipal del poble á casa del matrimoni cominantslos pera que se 'n anessin, ó «de lo contrari 'l faria treure lligats, porque ell tenia prou forsa pera ferlos treure.»

Ara be; no hi ha cap autoritat á la provincia de Lleida pera que fassi comprendre á n' aquest burro negre qu' está faltant a la lley per varios conceptes, y que está injuriant, cosa pensada pel còdich, al tractar públicament de matrimoni de gos als que s' han casat civilment, quin matrimoni es á lo menos tan legal com lo catòlich? Si 's tractés d' algú que criticqués al clero, prou fins se forasria la lley pera perseguirli; mes si es lo clero que falta á la lley contra 'l lliurepensador, llavors ningú 's belluga.

—Será cosa de que, tractantse del clero, se tinga de fer cada lliurepensador la justicia per sa propia me?

XARADA

Una hostie es ma primera, ma segunda musical, un article es ma tercera y nom d' home ma total. J. RAQUÉ.

LOGOGRAFIA NUMÉRICA

- 1 2 3 4 5 6 7 — Un arbre.
4 7 2 5 6 1 — Nom d' un actor apíadist.
1 2 3 6 3 — Una flor.
4 7 6 — Tots los arcaides se tenen.
1 2 3 — Un líquit.
1 7 — Nota musical.
5 — Vocal. NOT TRONAT.

GEROGRAFIC

K
I X
X X X
X X J. PINA.

SOLUCIONS

¡ LAS CABORIAS DEL SEÑORO PARAT
SINDROME.—Vista.
TUMOR-CLORAZO.—La Parentela.
GEMOS-IVERI.—Más val un té que dos té deré.
Tít. «La Anarchia», de la Universidad, S. Barcelona.